

„Poslední“ so pesmi, kakršnih je v češki književnosti prav malo.

Jan Psohlavý: **Rodnemu kraji.** Básně. Nákladem V. Kotrby v Praze. Cena 60 h.

Pod psevdonimom „Jan Psohlavý“ se skriva J. Š. Baar, ki v svojih povestih izvrstno riše moderne razmere vaškega duhovništva. (Roman: „Cestou křížovou.“) J. Š. Baar je izmed najboljših pripovedovavcev češke katoliške moderne. Topot je izdal pesmi, ki jih je menda že dolgo v srcu nosil. Večina njih je spisana v narečju chodskem, takozvani „bulačini“¹⁾. Škoda, da niso spísane vse v tem narečju! Pesmice, ki so zložene po vzorcu pesmi Fr. Ks. Procházke, se čitajo zelo prijetno. Knjižica ima zlasti namen izraziti ljubezen pesnikovo do rojstvenega kraja.

Potulný zpěvák. Písň Karla Skřivana. S 2 kresbami Mik. Alše. Vydal Nový život v Novém Jičíně. Cena 1.50 K (váz.)

Pesnik K. Skřivan (psevdonim K. Dostála-Lutinova), ki je že izdal „Sedmikrásky“ in „Království Boží na zemi“, je objavil zopet novo zbirko svojih stihov. Zbirka je polna veselja iz življenja, šaljivosti in čiste poezije. „Potulný zpěvák“ je knjiga odkritosrčna, napolnjena z iskrenim čuvstvom in ljubeznijo, knjiga didaktične poezije. Njen prijazen optimizem ogreje vsakega čitatelja kakor toplo majnikovo solnce.

Já seji radost života
a radost za to sklízím. (Str. 4.)

Vse pesmice so proste, neprisiljene tako, da se človek kar čudi, kako je pesnik mogel v tako preprosto obleko obleči tako jedrnat misli.

Má píseň není pro sály —
má píseň je moc prostá — (Str. 74.)

Zeló nam ugajajo pesmi: „Poslíček jara“, „Jarní kolo“, „Stará pauna“, „Sluneční píseň sv. Františka“, „Loučení“, „Labutě“. — Velika prednost knjige je, da se more dati brez skrbi v roke vsakemu čitatelju.

Adolfa Heyduka sebrané spisy. Ritornelly. Z pouti na Kavkaz. Biblické zvěsti. Nákladatelství J. Otty. V Praze.

Heyduk zavzema posebno stališče v današnji češki poeziji; on je njen Nestor, zadnji iz pesniškega kroga Halkovega in Nerudovega.

¹⁾ Chodi so obmejní Čehi v šumavském kraji. Imajo svojo posebno nošo in svoje narečje nazvano „bulačina“, ker namesto „byl“ (je bil) izgovarjajo „bul“.

Za njim je šla že mlajša in prišla najmlajša pesniška generacija. — Heyduk je pesnik čustev, lirik v pravem pomenu besede. Akopram je napisal mnogo epičnih pesmi, vendar v njegovih stvareh vedno in povsod vidiš, da pesniku ni poglavitna stvar to, kar pripoveduje, ampak to, kar čuti. Pripovedano dejanje mu je več ali manj samo okvir za sliko vtisov, posoda, v katero polaga zaklad svojih čutov, nazorov in spominov. In tako poje Heyduk čisto samoraslo, neprisiljeno. On je pesnik, ki mu je Bog dal v zibelko liro, tako da mora peti, kakor škrjanček, katerega solnčni žarki silijo vzleteti proti nebu. Zato je tudi Heydukova poezija tako domača, vseskozi češka. Iz njegovih strun odmeva češko srce, češki kraj, češko življenje. Predvsem odseva iz Heydukove poezije — kakor pri vsakem pravem liriku — podoba njegove lastne notranjosti, izraz njegovih osebnih čustev in nazorov. Ni tu globokega premišljevanja in svetobornih misli; čitatelj vidi čisto, preprosto pesniško dušo, ki se razodeva do dna v najrazličnejših občutkih. Ljubezen do drage soproge, otrok, prijatelj in znancev, ljubezen do vseh ljudi, zlasti trpečih, ljubezen do tlačenega in vendar tako junškega češkega ljudstva, njegovih bornih koč in slavne preteklosti: vse to je vsebina Heydukove poezije. Razen tega poje o prirodi, posebno o čeških krajih. Izmed vseh čeških krajev ljubi najbolj Šumavo z njenim vencem gozdov. Slikoviti lepoti Šumave je posvečena lirčna knjiga „Hofec a srdečník“. Iz istega vrelca je zajemal Heyduk gradivo za svoje večje epične pesmi, ki so povesti v verzih iz vaškega življenja, kakor „Běla“, „Dřevorubec“, „Pod Vítkovým kamenem“, „Sekerník“. Poleg povesti v verzih, v katerih riše resnično sedanje življenje, je pa Heydukova Muza obdelala tudi narodno prošlost po raznih izročilih. Tu je Heyduk ustvaril celo vrsto krasnih umotvorov, kakor: „Dědův odkaz“, „Na přástkách“, „Na černé hodince“, „Oldřich a Božena“, „Za volnost a viru“, „Bahatýři“ itd. — V zadnjih zvezkih njegovih zbranih spisov so izšli „Ritornelly“, s katerimi je pesnik prinesel v svojo poezijo nov ton. V njih je precej dovtipa in sarkazma. Seme k ritornellom je padlo v pesnikovo srce za njegovega bivanja na Laškem. — „Z pouti na Kavkaz“ obsega pesniško žetev iz njegovega potovanja po Kavkazu. Zadnji zvezek „Biblické zvěsti“ nam kaže Heyduka epika. V njem je mnogo novega duha in nove svetlobe; zlasti je zanimivo zasledovati, kako je tu pesnik porabil sedanje socialne nazore. V vrsti epičnih Heydukovih knjig zavzemajo „Biblické zvěsti“ prvo mesto.